بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- **ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:** 2019/HC-A/620
- **އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:** އަޙްމަދު [illegible]، [illegible] / [illegible]
- **އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅި ފަރާތް:** [illegible]
- **މައްސަލައިގެ ބާވަތް:** [illegible] މައްސަލަ

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު ޝުޢައިބު ހުސައިން ޒަކަރިއްޔާ
ފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ ދީދީ
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް

ނިމުނު ތާރީޚް: 02 ޖުމާދަލްއޫލާ 1442 / 17 ޑިސެމްބަރު 2020

ހައިކޯޓުގެ ފަސްނިޔައިން ނަޒަރުސާނީ ކުރެވުނު ތާރީޚު: 13 ރަބީޢުލްއާޚިރު 1441
10 ޑިސެންބަރު 2019

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

ނަންބަރު: 754/Cv-C/2018

ނިންމި ކޯޓު: ސިވިލް ކޯޓު

ބާވަތް: [illegible] މައްސަލަ

- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު:** 19 ފެބްރުއަރީ 2018
- **ނިމުނު ތާރީޚު:** 31 އޮކްޓޫބަރު 2018

- ފަރީދާބާނު ސަޢީދު ޢުސްމާން ޖަވާބުދާރީވާ ފަރާތް (މި ޤަޟިއްޔާގައި ފަރީދާބާނު ޢަބްދުﷲ ޢަލީ ތަމްސީލުކުރައްވައިފި.)

ތަޢާރަފު

1. މިއީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 754/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާ ނިންމަވާފައިވާގޮތް ސާބިތު އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފުވާކަމަށް ބުނެ، އެޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި ސ. މީދޫ/ ސ. ފެހިވިނަރެސް، އަޙްމަދު ޝަރީފް (ދިވެހިރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑު ނަންބަރު A010527) ގެ ވަކީލުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވުމުން ބަލައިގަތް ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. މިޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ދަޢުވާ ވަކީލަކީ، ގެސްޓްހައުސް މޯލްޑިވްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް (މީގެ ފަހުން "ގެސްޓްހައުސް މޯލްޑިވްސް") (ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު C-0792/2014) އެވެ.

މައްސަލައިގެ ކުރު ހިންގުމާއި ވާހަކަ

2. ސ. ފެހިވިނަރެސް އަޙްމަދު ޝަރީފްގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓްރީކުރެވިފައިވާ ސ. ފެހިވިނަރެސްއަށް ކިޔާ ގޭގައި 05 (ފަހެއް) ކޮޓަރި އަދި އިމާރާތެއް ގ. އަރަފު / ޕާރކްވިލާ އަޙްމަދު ރަޝީދު (މީގެ ފަހުން "އަޙްމަދު ރަޝީދު")ގެ އަތުގައި ކުއްޔަށް ބަހައްޓަން މި ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި 28 މެއި 2007 ގައި ލިޔުނު އެއްބަސްވުމެއް ވެފައި ވެއެވެ. މި އެއްބަސްވުން ބާތިލުކޮށް ދިނުމަށް ދަޢުވާކޮށް އެދި އަޙްމަދު ރަޝީދުގެ ވަކީލުން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1604/Cv-C/2015 ޤަޟިއްޔާ ހުށަހަޅައިފިއެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގައި ގެސްޓްހައުސްގެ ވަކީލުން ދިފާޢު ކުރައްވައިގެން އަޙްމަދު ރަޝީދުގެ ބަދަލުގައި ސަރުކާރުގެ މުޢާމަލާތުގައި ދައުލަތް ލިބިގެން ތަޢާރުޟުކުރުމުގެ މަސައްކަތް ގެސްޓްހައުސް މޯލްޑިވްސްއާ ހަވާލުކޮށް މި ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި 27 އޮގަސްޓް 2015 ގައި އެއްބަސްވުމެއް ވެފައިވެއެވެ.

3. 27 އޮގަސްޓް 2015 ގައި މި ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ކަސްޓިއާ މޯލްޑިވްސްއިން [illegible] މަސައްކަތުގެ [illegible] ދެފަރާތުން އެއްބަސްވެފައިވަނީ، ހ. [illegible] ކިޔާ ގޯތީގައިވާ އިމާރާތުގެ އެންމެ ތިރީ ދެ ބުރި ކަސްޓިއާ މޯލްޑިވްސްއަށް 05 (ފަހެއް) އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ކުއްޔަށް ދީގެން އެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[1]

ސިވިލް ކޯޓުން [illegible] [illegible]

4. އަޙްމަދު ޝަރީފް އާއި އަޙްމަދު ވަޙީދާ ދެމެދު 28 މޭއި 2007 ގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުން [illegible] [illegible] ގެނައުމަށް އަދި އަޙްމަދު ޝަރީފްގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1604/Cv-C/2015 ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ކަސްޓިއާ މޯލްޑިވްސްގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] އަޙްމަދު ޝަރީފްގެ ބަދަލުގައި އެ ޤަޟިއްޔާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަސްޓިއާ މޯލްޑިވްސްއާ ހަވާލުކުރުމުން ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/91 (ކޮންޓްރެކްޓުގެ ޤާނޫނު) ގެ 5 ވަނަ މާއްދާއާ އެއްގޮތަށް 27 އޮގަސްޓް 2015 ގައި ކަސްޓިއާ މޯލްޑިވްސްއާއި އަޙްމަދު ޝަރީފާ ދެމެދު ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން އިމާރާތުގައި ކަސްޓިއާ މޯލްޑިވްސްއާ ހަވާލުކުރުމުން 28 އޭޕްރީލް 2016 ގެ ނިޔަލަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް [illegible] [illegible] އަޙްމަދު ޝަރީފް [illegible]، އެ އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް ހ. [illegible] [illegible] ގޯތީގެ ތިރީ ދެ ބުރި (ގްރައުންޑް އަދި ފަސްޓް) ކަސްޓިއާ މޯލްޑިވްސްއާ ހަވާލުކުރުމަށް އަޙްމަދު ޝަރީފަށް އަންގައިދިނުމަށް އަދި ކަސްޓިއާ މޯލްޑިވްސްގެ ފަރާތުން ސިވިލް

---

[1] ހ. [illegible] އަޙްމަދު ޝަރީފާއި ކަސްޓިއާ މޯލްޑިވްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާ ދެމެދު 27 އޮގަސްޓް 2015 ތާރީޚުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ 02 ވަނަ ނަންބަރު.

ކޯޓަށް ހުށަހެޅިއެވެ. އެއީ އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައި މިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 754/Cv-C/2018 ގެ ޤަޟިއްޔާއެވެ.

އަންވަރު ތައުފީޤުގެ ފަރާތުން ދިފާޢު ޖަވާބާއި، ސިވިލް ކޯޓުގައި އެދުނު ގޮތް

5. ގަސްރިއާ ހޯލްޑިންގްސްގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި މައްސަލައިގެ ޖަވާބުގައި އަންވަރު ތައުފީޤުގެ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ، އެ މައްސަލާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުޢާމަލާތަކީ އެ ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި [illegible] މުޢާމަލާތެއް ނޫންކަމަށާއި، އަންވަރު ތައުފީޤާ ގުޅޭ އެއްވެސް މައްސަލައެއް ގަސްރިއާ ހޯލްޑިންގްސާ [illegible] އެއްވެސް ގޮތެއްގައި [illegible].[2]

6. ގަސްރިއާ ހޯލްޑިންގްސްގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި މައްސަލާގައި [illegible] 2007 [illegible][3] [illegible]

[illegible] 05 [illegible]

---

[2] [illegible]

[3] [illegible]

ތަރުކާގެ ފަރާތުން ހެކިވެރިޔަކު [illegible] އެދުނު ނަމަވެސް [illegible] [illegible] ތަރުކާގެ ފަރާތުން އެއްވެސް ހެކިވެރިޔަކު [illegible].[4]

7. [illegible] ތަރުކާގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓުގައި [illegible] [illegible] ކޮމްޕެންސޭޝަނާއި [illegible] [illegible] އެއްވެސް [illegible] [illegible] [illegible] އެ މައްސަލައިގެ [illegible] ކޮމްޕެންސޭޝަންގެ [illegible] [illegible] ތަރުކާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމި ގޮތް

8. އެ ޤަޟިއްޔާގައި ސިވިލް ކޯޓުން [illegible] އެ މައްސަލަ ނިންމާފައިވަނީ [illegible] ތަރުކާއި [illegible] [illegible] ދުވަހު 27 އޮގަސްޓް 2015 ގައި [illegible] އެއްބަސްވުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ތަރުކާގެ [illegible] [illegible] [illegible].

ސިވިލް ކޯޓުގެ ނިންމުން ބާޠިލުކުރި އަސާސް

9. ނަންބަރު 8 ގައި ބަޔާންވާ ގޮތުން ސިވިލް ކޯޓުން އެ މައްސަލާގައި ނިންމާފައިވާ ނިންމުން ބާޠިލުކުރި އަސާސަކީ ނުވަތަ [illegible] އެ ގޮތަށް ނިންމި ސަބަބަކީ[5]؛

9.1. ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/91 ([illegible] [illegible] ޤާނޫނު) ގެ 5 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކުރުމުން، [illegible] ތަރުކާގެ [illegible] [illegible] 27 އޮގަސްޓް 2015 ގައި

---

[4] [illegible] ތަރުކާގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓުން [illegible] "[illegible]" [illegible] 7 "[illegible]"

[5] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 754/Cv-C/2018 [illegible] 3 ގެ (ހ) އަދި (ށ).

އެއްބަސްވުމުގައި ވާކަންކަމަށް އެއްބަސްވެ އަހްމަދު ޝަރީފް ސޮއިކޮށްފައިވާކަމުން، އިބްރާހީމް ޝަރީފް ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުން އަހްމަދު ޝަރީފް [illegible] [illegible]،

9.2. އެއްބަސްވުމުގައިވާ ކަންކަން އަހްމަދު ޝަރީފްގެ ފަރާތުން [illegible] އެއްބަސްވުމުގައި ސޮއިކޮށްފައިވަނީ އެއްބަސްވުމުގައިވާ ހުރިހާ ކަންކަން [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަހްމަދު ޝަރީފްގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]،

9.3. ދަޢުވާގެ [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1604/Cv-C/2015 ޤަޟިއްޔާގައި އަހްމަދު ޝަރީފްގެ ފަރާތުން [illegible] ކަންކަން [illegible] މޯލްޑިވްސްގެ ފަރާތުން ނިންމައި، [illegible] މޯލްޑިވްސްގެ ފަރާތުން އަދާކުރަންޖެހޭ އިލްތިޒާމުތައް [illegible] ފުރިހަމަކޮށްފައިވާކަން [illegible] [illegible] ދަޢުވާގެ [illegible] [illegible] [illegible].

ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ނުކުތާތައް

10. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 754/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާ ނިމިފައިވާ ގޮތް [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރުމުން އަދި އަހްމަދު ޝަރީފްގެ ފަރާތުން 03 (ތިނެއް) ނުކުތާ ހުށަހަޅާފައި ވެއެވެ.

10.1. ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ، އަހްމަދު ޝަރީފާއި [illegible] މޯލްޑިވްސްއާ ދެމެދު 27 އޮގަސްޓް 2015 ގައި ވެފައިވާކަން [illegible] މޯލްޑިވްސްގެ ފަރާތުން ބުނާ އެއްބަސްވުމުގައި [illegible] ކަންތައްތައް [illegible] މޯލްޑިވްސް އިން ފުރިހަމަ [illegible]، އެކަންކަން ވަނީ 28 އޭޕްރީލް 2016 ގެ ނިޔަލަށް ފުރިހަމަ [illegible]، [illegible] [illegible]، [illegible] މޯލްޑިވްސްގެ ފަރާތުން ސިވިލް [illegible] ހުށަހެޅި ނަންބަރު 754/Cv-C/2018

ޤަޟިއްޔާއާ ގުޅިގެން އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް އަމަލު ކުރުމަށް އަޙްމަދު ޙަލީމް އަންގައި ހުކުމް ކުރިއިރު، އެއްބަސްވުމާ ދަޢުވާކުރި ފަރާތުން އަމަލުކޮށްފައި ނުވާކަމާއި ކޮންޓްރެކްޓްގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ދަރަނިވެރިޔާ ފިޔަވަޅު ކުރުން ލާޒިމުކަމާ ކަންކަންވެސް ފިޔަވަޅުތަކުގައި ނުވާއިރު އަދި ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/91 (ކޮންޓްރެކްޓްގެ ޤާނޫނު)ގެ 20 ވަނަ މާއްދާއާ އެއްބަސްވުން އަޙްމަދު ޙަލީމްގެ ކޮންޓްރެކްޓްގައިވާ އެއްވެސް ކަމެއް ފިޔަވަޅު ކުރުމުގައި އެއްވެސް ދުވަހެއް ދިމާއި ނުވެރިސް، އަދި ކޮންޓްރެކްޓްގައި ބުނާގޮތަށް ކަންކަން ފިޔަވަޅު ވަޒީފާ ގެންދިޔުމަށް ނޫން، ކޮންޓްރެކްޓް އެއްބަސްވުން އަމަލުކުރެވުން އެންގައި ސިވިލް ކޯޓުން ވަކިން ނިންމާލައިފައިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ހުކުމަކީ ދޫކޮށްލަންޖެހޭ ބައެއް ނުކުތާއެވެ.

10.2 ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ، އަޙްމަދު ޙަލީމާއި ވަސީރާ ހޮޓެލްސްއާ ދުވަހު 27 ޑިސެމްބަރ 2015 ގައި ފިޔަވަޅުކަމަށް ވަސީރާ ހޮޓެލްސްގެ ގުޅިގެން ބަރާބަރުކުރިވާ އެއްބަސްވުމަކީ ވަކިން ބޭނުމެއް އެއްވެސް ކޯޓަކުން އެއްގޮތަށް މަސައްކަތްކުރާ ހުރި ޙަވާލުގެ ކުރުވުނުން އެއްބަސްވުމަށް ވާއިރު، އަދި ދިމާވި ކޮންޓްރެކްޓް އެކަމަކަށް އެކުލެވިގެން މަޖުބޫރު ކުރެވުނު އެއްވެސްގޮތެއް ނެތުމުން، އެކަންކަން ސިވިލް ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ފާހަގަކޮށް ދެއްކި ފަހަރުގެ ރިޢާޔަތްކުރުމެއް އެއްބަސްވުމަށް އަމަލުކުރުމަށް ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 754/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާގައި ދުވަސްކޮށްފައިވާ ޝަރީޢަތް ބޭނުމަކީ ހަމަޖެހޭ ގޮތަކަށް ވަކި ހުކުމަކީ ނުކުތާއެވެ.

10.3 ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ، ކ. ގުޅީފަޅުގައި ޢިމާރާތް ކުރުމަށްޓަކައި އަޙްމަދު ލީޒު އެއް އަޙްމަދު ޙަލީމާ ދުވަހު ފިޔަވާ އެއްބަސްވުމަށް ނިޔަލަށް ގެނެސްދީ އަޙްމަދު ޙަލީމްގެ ބަޔާން ކުރައްވާފައިވާ ކުރީގެ ޝަރުޠު އަދި ވާހަކަ އެކުލަވާ މަސައްކަތް ކުރުމުގައި ބެލެނިވެރިވުމާއި އަޙްމަދުބިލްޑިންގް މަސައްކަތް ކޮންޓްރެކްޓުގެ ބަދަލުގައި އެކްވިޒިޝަނުގެ

[illegible] ގަސްތިޔާ ހޯލްޑިންސްގެ ނަމުގައި ގަސްތިޔާ ހޯލްޑިންސްގެ މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރު، ދަފްތަރު ނަންބަރު 2894 / މާލެ، އިބްރާހީމް ޙަމީދު، [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސިވިލް ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމުމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

ގަސްތިޔާ ހޯލްޑިންސްގެ ފަރާތުން ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅި އިޖުރާއީ އިޢުތިރާޟް[6]

11. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 754/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާ އަޙްމަދު ޙަމީދުގެ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފުކުރުމުން، ގަސްތިޔާ ހޯލްޑިންސްގެ [illegible] ހައިކޯޓަށް އިޖުރާއީ ނުކުތާއެއް ހުށަހަޅައެވެ. އެ އިޖުރާއީ ނުކުތާއަކީ [illegible] ހައިކޯޓުގައި [illegible] ވެއެވެ.

12. ގަސްތިޔާ ހޯލްޑިންސްގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި އިޖުރާއީ ނުކުތާގައި ބުނެފައިވަނީ؛

12.1. އަޙްމަދު ޙަމީދުގެ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 754/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާ 31 އޮކްޓޫބަރު 2018 ގައި ނިންމާފައިވަނީ އަޙްމަދު ޙަމީދުގެ [illegible]. އަދި މައްސަލަ ނިންމުމަށްފަހު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށެވެ. ނަމަވެސް، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ކަނޑައެޅިފައިވާ މުއްދަތުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އަޙްމަދު ޙަމީދުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައި ނުވާކަމާއި، އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވަނީ މައްސަލަ ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމާތާ ގާތްގަނޑަކަށް 10 (ދިހައެއް) މަސް ފަހުން 27 އޮކްޓޫބަރު 2019 ގައި ކަމަށެވެ.

12.2. މި މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހައިކޯޓަށް [illegible] [illegible] އަޙްމަދު ޙަމީދުގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށާއި، އިސްތިއުނާފުގެ

---

[6] ގަސްތިޔާ ހޯލްޑިންސްގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި "އިޖުރާއީ [illegible]" އަދި "އިސްތިއުނާފީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]" ގެ 4.6 އިން 4.11 ގެ [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން.

މުއްދަތުގައި އަޙްމަދު ތައުފީޤު ސ.ހ. ކަފައިސް ބޭސްފަރުވާ ކުރިކަމަށް ބުނިނަމަވެސް އެކަން ސާބިތުކުރުމަށް ސ.ހ. ކޯޓުގައި ހުރި އިދާރާއަކުން ދޫކޮށްފައިވާ ރަސްމީ ލިޔުމެއް ހުށަހެޅިފައި ނުވާކަމެވެ. އަޙްމަދު ތައުފީޤުގެ ބަދި ޝާބިތު މިމައްސަލަ ބަލައިގަތުމުގައި ހައިކޯޓުން ވަޒަންކޮށްފައިވަނީ، އިސްތިއުނާފުކުރިފަރާތް މި ޤަޟިއްޔާއަށް ޢަލާޤާތުން "ޢަދުލު ވެރިކަރު ކައަރު" އިން ދޫކޮށްފައިވާ އެކުލެވޭ ދައްކަނުނަކަށްވުރެ، އަދިއެހެން ބާރު ނުވާތީވެ ކަމެއް ދުރުކުރުވުމަށްކަމަށް ކަނޑައެޅިފައި އޮތީ ހައިކޯޓުގެ ޤަވާއިދުގެ 29 ވަނަ މާއްދާއާއި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/46 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުޞޫލުތަކާ ޚިލާފުން ކަމަށެވެ. އަދި މި މައްސަލަ ހައިކޯޓުން ބަލައިގަނެވިފައިވީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-RU/01 ޤަވާއިދާއި އަދި އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC/06 ސަރކިއުލަރ އިން ޤާއިމުކޮށްފައިވާ އުޞޫލުތަކާއި ހަމަތަކުގެ ދަށުން ޚިލާފުން ކަމަށެވެ.

13. އިޖްރާއީ ނުކުތާ ފާހަގަކުރަމުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން އެނގިގެންވާތީ މި މައްސަލަ ހައިކޯޓުން ބަލައިގަނެފައިވަނީ ހައިކޯޓުގެ ޤަވާއިދުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/46 ޤަޟިއްޔާގެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގެ (ހ) ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުޞޫލުތަކާ ޚިލާފުން ކަމުގައި ކަނޑައަޅައި، މިމައްސަލަ ބަލައިގަތުން ގޯސް ކަމަށް ގޮތުން ސަބަބުތައް އަދި ޤާނޫނީ ހައްގެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، އެގޮތުގެ މަތިން މިމައްސަލަ ނިންމައިދިނުމަށެވެ.

އިޖްރާއީ އިޢުތިރާޟަށް އަޙްމަދު ތައުފީޤުގެ ފަރާތުން ދިން ޖަވާބު[7]

14. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި އިޖްރާއީ ނުކުތާގެ ޖަވާބުގައި ބުނެފައިވަނީ؛

14.1. އިސްތިއުނާފުގެ މުއްދަތު ހަމަވުމަށްފަހުވެސް، އަދިއެއް ޓާރު ނުފޫޒު ފަދަ މަޤްޞަދު ސަބަބެއް ހުރެގެން ނަމަ އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅުމުގެ އިޖާޒަތު ހައިކޯޓުގެ ފަރުވާތެރިންނަށް ދީފާނެކަމުގައި ހައިކޯޓުގެ ޤަވާއިދުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި،

---

[7] އަޙްމަދު ތައުފީޤުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި "އިޖްރާއީ ދިފާޢުގެ ޖަވާބު".

ވީމާއެކު، ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންނަށް ލިބިފައިވާ އިޚްތިޔާރުން ނުވަތަ ތަޤްދީރީ ބާރުން ބޭނުންކޮށްފައިވަނީ އެ އިޚްތިޔާރުން ބޭނުންކުރަން ކަނޑައެޅޭނެ އުޞޫލުން ސަރަޙައްދު ގަސްދާ ކޯޓުގެ ފަރާތުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ނުވާކަމާއި،

14.2. އަޅުގަނޑު ތަޙުޤީޤުގައި ފުރަތަމައިގެ ތަނަވަސް ހިނގާބިނާގެ ނުފުދޭ މިހެންކަމުން، ދިރިއުޅުނު އެކަށީ ވަރަށް ނިކަމެތިކޮށް ކަމަށާއި، އިސްލާމްދީނާކުޅުނުވައިވާ މައްސަލާގައި ސިފައިން ކޯޓުން ދުކުން ކުރީ ހެދި. ކަވައްޔަ ބަހަން ގެސްހުއްޖި ކޯޓުން އެންދު އެއްގުޅިކަން ވާރު ގިސްސާގެން ކަމަށާއި ދުކުވު ކުރިކޮށްއެކު އެހިޔާ ހެދި. ކަވައްޔަ ގެސްހުއްޖިކަމަށާއި، ފުރަތަމައިގެ ސިފައިނީގެ އެހިކަމުގެ ހުރިހަން ސަލާމަތްކުރާ ގެދުން ސަރަޙައްދަން ދުކުރިހުއްޖިކަމަށާއި، އިސްލާމްދީނާކުޅުނުން ވަސީލަ ސަރަޙައްދަކީ އެއީ ކަމަށެވެ. އަދި މަޤްޞަދު ސަރަޙައްދު ނުދާކަމުގައި ބަލަހައްޓާ ސަރަޙައްދު ނިކަމެތިކަމެވެ.

14.3. އަދި އަޅުގަނޑު ތަޙުޤީޤުގެ ސިފައިގެ ބަހަށް އަންގައިދިނުމަށް ހުރަސްދީ ލިބުމަށް މާނިޔަށް 2017 ގައި ހުށަހަޅާ ލިޔުމެއްކަމަށާއި، މި މައްސަލަ އިސްލާމްދީނުގެ އުޞޫލުތަކަށް އެ ލިޔުން ހުރަހަކަށް ދެކިގެން، އެއިރުގެއި ވާހަކަ ނަޒަރުން ގޮތަކަށް ދެއްކުމުން، އަޅުގަނޑު ތަޙުޤީޤުގެ ބަހަށް ކުރިއަށް އެއްގަބޫލު ދެއްކުމަކަށް ބަޔާންކުރެއް 24 އޮގަސްޓު 2019 ގައި ދިޔައީ ލިޔުމެއްކަމަށެވެ. ވީމާއެކު އެ ލިޔުމުގެ ސަބަބަކާއިގެން ސަލާމަތް އަށްލާގެ ޤަޟިއްޔާ ކުރިކަމަށް ނުދެކޭކަމުގައެވެ.

15. އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/46 ޤަޟިއްޔާ އަދި ބެލުމަށް ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާ ގުޅިގެން އެ މައްސަލަ އެކޯޓުގައި ހިނގަމުންދާކަމާއި، ވީމާއެކު، އެ ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ އުޞޫލުތައް އަދި ދަނީ މުރާޖަޢާކުރެވެމުންދާކަމަށްވާތީ، އެ ޤަޟިއްޔާ މި މަޙްކަމާގައި ބެލުމަކީ ކުރިއަށްގެންދެވޭނެ ނުފެންނަކަމުގައެވެ.

16. އިޤުރާރީ ނުކުތާއަށް ޖަވާބުދީ އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ގެ ފަރާތުން އެދިފައިވަނީ، އިޤުރާރީ ގޮތުން މި މައްސަލަ ކުރިއަށް ނުގެންދެވޭނެކަމަށް [illegible] [illegible] ގޮތުން [illegible] [illegible] ބަލައިގަނެވެން [illegible] [illegible]، މިމައްސަލާގައި [illegible] [illegible] [illegible].

އިޤުރާރީ އިޢުތިރާޟް [illegible] [illegible] ނުކުތާ

17. މި މައްސަލާގައި [illegible] [illegible] ގޮތުން [illegible] އިޤުރާރީ އިޢުތިރާޟް [illegible] މިމައްސަލާގައި [illegible] ނުކުތާއަކީ، މި މައްސަލަ މި ކޯޓުން ބަލައިގަނެފައިވަނީ [illegible]، މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ [illegible] މައްސަލަ [illegible] [illegible] [illegible]، މައްސަލަ [illegible] މައްސަލަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިޤުރާރީ އިޢުތިރާޟް [illegible]، މިމައްސަލަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި މައްސަލަ [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]، މައްސަލަ [illegible].

މިމައްސަލަ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުގައި ލަސްވެފައިވާގޮތް

18. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 754/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާ އަށް ކޯޓުން ޙުކުމް ކުރެއްވީ 31 އޮކްޓޫބަރު 2018 ގައި އެވެ. މިމައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތު (10 ދުވަސް) ހަމަވެފައިވަނީ 18 ނޮވެމްބަރު 2018 ގައެވެ. މިމައްސަލަ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު މުއްދަތު ހަމަވެފައިވާތީ އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ [illegible] އަދި އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ ގެ ފަރާތުން ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވަނީ، 18 އޮގަސްޓް 2019 ގައެވެ.

19. އިސްތިއުނާފު މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި މައްސަލަ ހުށަހެޅުނު ސަބަބެއްކަމަށް [illegible] [illegible] ފަރާތުން [illegible] ހުށަހެޅި ސިޓީގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލަ [illegible] [illegible]. [illegible] ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ.

ކަނޑައެޅިފައިވާ އިޖުރާއީ އިސްތިސްނާ ގެނެސް [illegible] ކަންތައްތައް

20. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/06/SC ސަރކިއުލަރ އަށް ބަލާއިރު، ފުރަތަމަ މަރުޙަލާގެ ކޯޓުތަކާއި ޓްރައިބިއުނަލްތަކުން ނިންމާ ނިންމުންތައް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވަނީ 10 ދުވަހުގެ މުއްދަތެކެވެ. މި 10 ދުވަހުގެ މުއްދަތު ގުނާނީ ފުރަތަމަ މަރުޙަލާގެ ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމި ދުވަހާއި މުއްދަތު ހަމަވާ ދުވަހާއި އެތެރެކޮށް އަންނަ ސަރުކާރު ބަންދު ދުވަސްތައް ނުހިމަނައި ގުނާނެއެވެ.[8] މިސަރކިއުލަރގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ 10 ދުވަހަކީ ދަށުކޯޓުން ނިންމާ މައްސަލައެއް އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ މުއްދަތެވެ. މިސަރކިއުލަރ އަށް ބަލާއިރު، އަދި [illegible] [illegible] ފަރާތުން ހުށަހެޅި އިޖުރާއީ އިޢުތިރާޟުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/46 ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފުގެ މުއްދަތު ފަހަނައަޅައިދިނުން އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ޙައްޤު ގެއްލިފައިވާކަމަށް ބަޔާންކުރައްވާފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

---

[8] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/06/SC ސަރކިއުލަރގައި، އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ 10 ދުވަހުގެ މުއްދަތު ގުނާ ގޮތާބެހޭ، އެކޯޓުން ނެރެފައިވާ ނަންބަރު 2015/05 ޢާއްމު ސިޓީ.

ނަމަވެސް މި އާންމު އުސޫލުން އިސްތިސްނާކުރެވޭ ޙާލަތްތައް ވަކިން ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީގެ ޤާނޫނު) އާއި[9] ހައިކޯޓުގެ ގަވާއިދުން ބަޔާންކޮށް ދީފައެވެ.

21. ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީގެ ޤާނޫނު) އާއި[10] ހައިކޯޓުގެ ގަވާއިދަށް[11] ބަލާއިރު އަމިއްލަ ބާރު ނުފޯރާފަދަ ކަމެއް މެދުވެރިވެގެން، ކަނޑައެޅިފައިވާ މުއްދަތުގައި އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހަޅާ މައްސަލައަށް، އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ މުއްދަތު ފާއިތުވުމަށްފަހުގައިވެސް، މައްސަލައެއް ބަލައިގަތުމުގެ އިޚްތިޔާރު ހައިކޯޓަށް ލިބިގެންވާކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި ވާނެއެވެ. މިފަދައިން ހުށަހަޅާ މައްސަލައެއް ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުގެ ހުއްދަ ދިނުމުގައި ބަލާނީ، އެ މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ޤާނޫނީ މުއްދަތުގައި ހުށަހެޅުން ލަސްވި ސަބަބަކީ އަމިއްލަ ބާރު ނުފޯރާފަދަ މަޤުބޫލު ސަބަބެއްތޯއެވެ. އަދި އެކަމުގެ ސަބަބުން އެމައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހަޅުމަށް ހުރަސްއެޅިފައިވާ ގަވާޢިދުގެ ސަބަބެއް ނެތުމުން ސަބަބެއްކަމަށް ހުރިތޯއެވެ.

22. މިމައްސަލާގައި އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ ހުއްދައަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔުންތަކާއި އަދިވެސް ބައްޕަގެ ސިއްޙީ ޙާލަތު ބަޔާންކޮށް ލިޔުންތަކެއް ހުށަހަޅުއްވައިފައެވެ. އެލިޔުންތަކުން ބަލާއިރު އާއިލީ ވަރަށް ބަލި ހާލަތުގައި [illegible] އަދި [illegible] ދުވަހު އަހަރެއް ނަގާ [illegible] މައްސަލައާއި ބެހޭ ގޮތުން [illegible] މައްސަލަ ހުށަހެޅުމަށް [illegible] ހުށަހެޅުއްވި ލިޔުންތަކުގައި ވަނީ ކޯޓުގެ [illegible] ހުރިކަމުގެ އަދި [illegible] ދެއްކުމަށް [illegible] ހުރިކަމަށް ބުނެފައިވާ [illegible] އަދި ކަމަށް [illegible] ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔުންތަކުގައި ވަނީ [illegible] އެވެ. [illegible]

---

[9] ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީގެ ޤާނޫނު)ގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ).

[10] ޤާނޫނު ނަންބަރު 22/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީގެ ޤާނޫނު)ގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ).

[11] ހައިކޯޓުގެ ގަވާއިދުގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ).

ލިޔުމަކީ ކޮޕީ ފެކްސްކޮށް ކަމުގެ ފަރާތުން 24 އޮގަސްޓު 2019 ގައި ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ލިޔުމެކެވެ.[12] އެދުމަށް ބަލާއިރު އޭނާ ބޭސްފަރުވާ ކުރުމުންނާއި އެހެން ކަމަކަށް ވެސް ދުވަސް ވަންނަކަމަށް އެދުން ޙާޟިރު ގެކަމަށް ފާހަގަކުރައްވައެވެ.

23. ހައިކޯޓުން މިމައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހުއްދަ ދިނުމުގައި ފަރާތުންގެ އަމުރުލިބިއްޖެނަމަ ކަނޑައެޅުއްވައިފައި، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވައި އަންގަވާ ތާރީޚުގެ އެއްފަހުން ފަރުވާއަށްދާ ބޭސްފަރުވާ ދޭން ދިޔުމަށް ބޭސް ކުރުމަށް މައްސަލަ ނިމުނުތާ ނަމަ. ކަމަށް ދޭން ޤަރާރުކޮށްފައިވަނީ އެކަމަށް ބުރާސްފަތި 18 އޮގަސްޓު 2019 ގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހުއްދައަށް އެދި ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވި ސިޓީގައި ބަލިހާލަތާއި ވަކިން އެހާތުގެ ބޭނި ޙާލަތު ފުރިހަމަ އެކަމަށް ލިޔުން ހުށަހަޅުއްވައިދޭ އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހުއްދައަށް އެދި ބެލެވޭ ސަބަބު ހުށަހަޅުއްވައިދޭ އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހުއްދަ ދިނުމެވެ.

24. ދަޢުވާލިބިގަތް ޤަރާރުއިސްތިސްނާކުރަން ނިންމާ މައްސަލައިގެ ދިފާޢުކުރުމުގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ޤާނޫނު މުއްދަތުގައި އިސްތިއުނާފު ނުކުރެވުނު ޙާލަތުގައި، އެފަދަ މައްސަލައެއް އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅުމުން، ޤާނޫނު އިސްތިސްނާގެ ގޮތުން ހައިކޯޓުން އަމަލުކުރުމުގެ ގޮތަކީ، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހުއްދައަށް އެދުނު ފަރާތުން ހުށަހެޅި ސަބަބެއް ބައްޔިނާތް ހުށަހެޅުން، ޤަބޫލުކުރެވޭ ނުކުތާއެއް އޮތި އިސްތިއުނާފު ބަލާ ފަރާތުގެ ބަދަލު ހުކުމްކުރުމުގައި، ފުރިހަމަކަމުގެ މައްސަލަ އަލުން ބެލުމަށް އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހުއްދަ ދިނުމަށް ގޮތެއް ނިންމުމެވެ. ވީމާއެކު، ބަޔަކަށް އަދާކުރާ ނުކުތާ އެކި އިސްތިއުނާފު ބަލާފައި ފަރާތުގެ ބަދަލު ހުކުމްކުރުމުގައި މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހުއްދަ ދޭ މައްސަލަތަކުގައި، މައްސަލަ ބަލައިގަތުން ގޮސްއެއްފަހު ޤަވާޢިދު

---

[12] އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހުއްދައަށް އެދި އަންގަވާ ތާރީޚުގެ ފަހުން ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ 18 އޮގަސްޓު 2019 ގެ ލިޔުން. ކޮޕީ ފެކްސްކޮށް ކަމުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅުއްވާ މި ލިޔުމުގެ ތާރީޚަކީ 24 އޮގަސްޓު 2019 އެވެ.

ކުރުމަށްފަހު، މައްސަލައިގެ މައުޟޫޢަށް ބެލުމުގެ ކުރިން އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން، އެ މައްސަލަ ހައިކޯޓަށް ބަލައިގަނެވިފައިވަނީ ރަނގަޅަށް ނޫންކަމަށް ބުނެ އިޖުރާއީ އިޢުތިރާޒެއް ހުށަހަޅައިފިނަމަ، އެމައްސަލައިގެ މައުޟޫޢުގެ މައްޗަށް ބެލުމުގެ ކުރިން، އެ އިޖުރާއީ ނުކުތާއަށް ޖަވާބުދާރީވުމަށް އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތަށް ފުރުޞަތުދީ، އެ އިޖުރާއީ ނުކުތާގެ މައްޗަށް ބަލައި، މައްސަލަ ބަލާ ފަނޑިޔާރުންގެ ބެންޗުން ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަށްފަހު ފެށުމެވެ. އަދި [illegible] އެ އިޖުރާއީ ނުކުތާއާ ގުޅޭގޮތުން [illegible]، އެ މައްސަލަ ބަލައިގަތުމާމެދު [illegible] ނިންމާފައިވާ ގޮތުގެ މައްޗަށް މައްސަލަ ބަލާ ފަނޑިޔާރުންގެ ބެންޗުން ފެށުމަށްފަހު، ހައިކޯޓުން އެ މައްސަލަ ބަލައިގަތުމާމެދު ހައިކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ފަނޑިޔާރުންގެ ބެންޗުން ފުރިހަމަކޮށްފިނަމަ، އެ މައްސަލައަކީ އެ މައްސަލައިގެ މައުޟޫޢުގެ މައްޗަށް ބަލައިދިނުން ނޫން މައްސަލައެއް ކަމުގައި އެމައްސަލަ ކުރިއަށް ގެންދެވުން ނުވާކަމަށް ކަނޑައަޅައި، އެގޮތުގެ މަތިން އެފަދަ މައްސަލައެއް ހައިކޯޓުން ނިންމުމަކީ އިންސާފުވެރި ކަނޑައެޅުމެއްކަމަށް ގަބޫލުކުރެވެއެވެ.

25. އަދި އިސްވެދިޔަ (24 ވަނަ) ނުކުތާގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ގޮތަށް އެކަން ކުރެވިދާނެކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/197 ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހުއްދަދީ، އެ މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/52 ޤަޟިއްޔާގައި ބަލައި ނިންމާފައިވާ ނިންމުން މުރާޖަޢާކޮށްދިނުމަށް އަދި ހުކުމުގެ ސަބަބުތަކާއި،[13] އެސަބަބުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، މުރާޖަޢާކުރުމަށް ހުށަހެޅި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/52 ޤަޟިއްޔާ ބަލައިގަނެ ނިންމުމުން އެނގެއެވެ.

---

[13] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/52 ޤަޟިއްޔާގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/197 ޤަޟިއްޔާ [illegible]، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތު ހަމަވުމަށްފަހު، ސުޕްރީމް ކޯޓުން އެމައްސަލަ އެކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހުއްދަދިނުމުން އެކޯޓަށް ބަލައިގަނެ ގޮތް ކަނޑައެޅިފައިވާ މައްސަލައެކެވެ. ނަމަވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/197 ޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ [illegible] ސުޕްރީމްކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ [illegible] މުއްދަތު [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/52 ޤަޟިއްޔާގައި ނިންމާފައިވާ މުރާޖަޢާކުރުމުގެ ހުކުމަކީ ނުކުތާއަށް ބަލައި، އެ މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުގައި އެކަށީގެންވާ މުއްދަތަށްވުރެ ދިގު މުއްދަތެއް ފާއިތުވެފައިވާކަން

26. މި މައްސަލަ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އޮންނަ މުއްދަތުގައި އަޙްމަދު ޝައުޤީގެ ފަރާތުން ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅިފައި ނުވަނީ، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގައި މިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމް ކުރުމާއެކު އަޙްމަދު ޝައުޤީ [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަޙްމަދު ޝައުޤީގެ ނުކުރެވޭ ބަލި މީހަކަށް ވާތީ [illegible] ކަމަށް އަޙްމަދު ޝައުޤީގެ ފަރާތުން [illegible]، އެ މައްސަލަ ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމީ އަޙްމަދު ޝައުޤީގެ [illegible]، އެ މައްސަލަ ނިންމުމާއެކު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި އަޙްމަދު ޝައުޤީގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ އެ [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޙްމަދު ޝައުޤީގެ ފަރާތުން ކޯޓަށް މައްސަލަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަޙްމަދު ޝައުޤީ [illegible] [illegible] [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް [illegible] [illegible]، އަޙްމަދު ޝައުޤީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

27. އަޙްމަދު ޝައުޤީގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގައި މިވާ މައްސަލާގައި އަޙްމަދު ޝައުޤީ ސިވިލް ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible].[14]

ކަމަށާއި، އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/52 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހުއްދަ ނިންމާފައިވާ ނިންމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2014/SC-A/52 ޤަޟިއްޔާއިން [illegible] ބާޠިލުކޮށްފައެވެ.

[14] އިސްތިއުނާފުކުރުމުގައި މިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 754/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާގައި ހުކުމްކުރެވުނު ތާރީޚަކީ އަޙްމަދު ޝައުޤީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (28 [illegible] 2018 [illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ [illegible]. އަދި އެ މައްސަލާގައި އަޙްމަދު ޝައުޤީ ސިވިލް ކޯޓަށް [illegible] 26 [illegible] 2018 [illegible] [illegible] [illegible]. އަދި [illegible] ކޯޓަށް [illegible]، [illegible] [illegible] ކޯޓަށް

28. މި ކޯޓުން ފެންނަންހުރި [illegible] [illegible] ބަލާއިރު، އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގައި މީޢާދު ސިވިލް ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހުއްދައަށް އެދި އަޙްމަދު [illegible] ހުށަހެޅީ 18 އޮގަސްޓު 2019 ގައި ކަމުގައިވާއިރު، [illegible] [illegible]، ސިވިލް ކޯޓުގެ އެހެން 2 ޤަޟިއްޔާއެއްވެސް އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހުއްދައަށް އެދި އަޙްމަދު [illegible] ވަކީލުން ހުށަހަޅައެވެ.[15] އެ ދެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހުއްދައަށް އެދި ހުށަހަޅާ ސަބަބަކަށްވެސް އަދި ހުށަހަޅާ [illegible] ހަމަ މި މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހަޅާ ސަބަބަކީ [illegible]. ނަމަވެސް، އެ ދުވަސްވަރު އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހުއްދަ [illegible] [illegible] [illegible]. އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހުއްދަ [illegible] ދުވަސްވަރު ކަމުގައިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2053/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާއާއި ނަންބަރު 2054/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާގެ އިތުރުން އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 754/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާ ވެސް އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ޢާންމު މުއްދަތުގައި އިސްތިއުނާފު ނުކުރެވި ލަސްވި ސަބަބުތަކަށް [illegible] ހައިކޯޓުން އަޙްމަދު [illegible] ވަކީލުން ހުށަހަޅާ ސަބަބަކީ މި 3 (ތިނެއް) މަސްދުވަހުގެތެރޭގައިވެސް އެއް ސަބަބެކެވެ.[16] އެއީ އަޙްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހުށަހަޅާ ސަބަބެވެ. 03 މަސްދުވަހު އިސްތިއުނާފުކުރުމަށްވެސް [illegible] [illegible]، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2053/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާ ނިމިފައިވާ ތާރީޚަކީ 25 ޖުލައި 2018 އެވެ. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2054/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާ ނިމުނީ 2053/Cv-C/2017

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 30 ޖުލައި 2018 [illegible] 11:00 [illegible] އަޙްމަދު [illegible] [illegible]، މި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު 171-F4/144/2018/737 (31 ޖުލައި 2018) ސިޓީއިން އެނގެއެވެ. [illegible] [illegible] މި [illegible] [illegible] [illegible]، މި [illegible] ސިވިލް ކޯޓުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެނގެއެވެ.

[15] އެއީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2053/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާގެ އިތުރުން އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2054/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާއެވެ. މި 2 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހުއްދައަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވަނީ 26 އޮގަސްޓު 2019 ތާރީޚުގައެވެ.

[16] މި [illegible] [illegible] މި 03 މަސްދުވަހު އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހުއްދައަށް އެދި [illegible] 03 ސެޕްޓެމްބަރު [illegible] ސިޓީގެ 04 ވަނަ ނަންބަރުގައެވެ.

ޤަޟިއްޔާ ނިމުނުތާ 2 މަހާއި 21 ދުވަސްވުމުން 16 ޑިސެމްބަރު 2018 ތާރީޚުގައެވެ. އަދި މި މައްސަލާގައި އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައި މިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 754/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާ ނިމިފައިވަނީ 31 ޑިސެމްބަރު 2018 ތާރީޚުގައެވެ.

ވުމާއެކު، އެހެންކަމުން [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] ކަންތައްތަކެއް ހުރިކަން އެނގި ފެންނަން ހުރިކަން ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

29. އެހެންކަމުން، މިމައްސަލަ ހައިކޯޓުން ހުށަހެޅުމުގެ [illegible] ހައިކޯޓުން މިމައްސަލަ ބަލައިގަތުމުގައިވަނީ [illegible] [illegible] ނުފެނެއެވެ. [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރުމުގައި މިވާ މައްސަލައަކީ އެ މައްސަލައިގެ [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލައެއް [illegible] މި މައްސަލަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މިމައްސަލަ [illegible].

- **ފަރީޤުން ދެއްކެވި ހުއްޖަތުގެ ޚުލާޞާ**

[illegible]

30. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 754/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާ[17] އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ ހުއްދަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު: HC-IH/2019/74 (24 ސެޕްޓެންބަރު 2019) "އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި [illegible] މައްސަލައާމެދު ނިންމި ގޮތް" [illegible] [illegible] [illegible].

31. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible]، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 754/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހި [illegible] [illegible] މައްސަލަ

---

[17] [illegible]

ނިމުނުތާނގާ ހ.ދުވަހުން ދޭން ޖެހުމުންކަމަށް އަންގަވާ އާދިއްތަ 18 އޮގަސްޓު 2019 ގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހުއްދައަށް އެދި މިކޯޓަށް ހުށަހަޅާ ސިޓީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުން އެފަރާތުގެ ބަލާފައިވާ ހުރި ގޮތް އެނގިގެން ވީމާ ހުށަހަޅާފައިވާ، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހުއްދައަށް އެދި އަންގަވާ އާދިއްތަ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ މުއްދަތު ސަބަބަކީ ކަމަށް ވާހަކަ ކުރުމަށް ބޭނުންކޮށް މިކޯޓަށް ބައްލަވާ ކުރުމަށް ދިނުމަށް އެނގެއެވެ.

32. ހައިކޯޓުގެ ހުކުމާއި ގުޅިގެން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 754/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާގެ އިސްތިއުނާފީ އަޑުއެހުން، ހައިކޯޓުގައި ބޭއްވުމުން، މިމައްސަލަ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ހުށަހެޅުން ދިނުމަށްއެދިގެން، އިސްތިއުނާފު ގަވާއިދު ގެސްޓީވީ ޕްރޮސީޖަރ ރެގިއުލޭޝަން ފަރާތުން، އިޖުރާއީ ނުކުތާއެއް ނަގައި، މައްސަލަ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ވާހަކަ ވިދާޅުވާއިރު ބަލައިގަތުމަށް ގޮތަކާ ދެއްކިގެން ވާނީ. މިގޮތުން، ގުރި ކޯޓުގެ ވަކީލް ނިންމާފައިވާ، އިސްތިއުނާފު ކުރި ހަދަމުން ތަފާތު ރާއްޖޭގެ ވަކިން ބުނެފައިވެއެވެ. އަދި މައްސަލަ ނިމުނު ގޮތުގެ މަޢުލޫމާތު މައްސަލަ ނިންމާ ފަރާތުން ދިޔައީކަމަށް ބުނެފައިވެއެވެ. މިގޮތުން، އިސްތިއުނާފު ކުރި އަދުލު ތާރީޚު ހަމަޖެހޭ ދުވަހުގެ ފަހުން ޝަރުޢީ ހ.ކޮށްފައި ދިނީ ދިވެހި ދެކޮޅު ސަރުކާރު ދެކެވުނު އިސްތިއުނާފު ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ގޮތް ސާފުކޮށް ދެވިދާނެއެވެ. އަދި އިސްތިއުނާފު ކުރި ގޮތާއި ހުށަހެޅުމުގެ ޚިލާފަށް ދިޔުމަކީ، މިއިސްތިއުނާފު މައްސަލައިން ކަނޑައެޅުނު ދެގޮތުގެ ދިޔުމަކަށް ކަށަވަރު ކުރެވެން ހިނގައިފައިވެއެވެ.

33. އިސްތިއުނާފު ކުރުމާ މަސައްކަތް ކުރެވިފައިވާ ޕްރޮސީޖަރ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގޮތުން ބަލައި ދިނުމަށް ވަކިން ދޭހަކުރެވޭ، އިސްތިއުނާފު ކުރި އަދުލު ތާރީޚު ގޮތުން ވަކިވަކިން ދިނުމަށް ކުރެވިފައިވެއެވެ. އަދި ހ.ކުރުމުގައި ހުކުމް ވަނީ ދެނެގަނެ މަޤްބޫލު ހުށަހެޅުމުގައި ކަމަށް ބައްލަވައިފައިވެއެވެ.[18] އަދި

---

[18] ގަސްރީޢާ ޕްރޮސީޖަރ ރެގިއުލޭޝަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވަކި ތާރީޚު ގޮތް ހައިކޯޓު އުސޫލު ދެކެވިފައި، ސ.މުއްދަތުހަމަވުމާ އެކަށީގެން ހައިކޯޓު ނިންމިގޮތުގައި ޤަޟިއްޔާގައި ވަކިވަރަކަށް ކޯޓުން ހުށަހެޅު ކުރެވުނު ކަށަވަރު ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:B3-CR-3/2018/600 (16 ޖުލައި 2018) އަމުރުތައް، އަދި ޕްރޮސީޖަރ ރެގިއުލޭޝަނުގެ

[illegible][19]

34. ހ. [illegible] ހިންގާފައިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2053/Cv-C/2017 [illegible] ނަންބަރު: B3-CR-2/2017/10 [illegible]

> “Mr.Ahmed Thaufeeq, H.Mango House, 56 yrs, National ID no. A010527 is known to me for more than one year, having Vascular Dementia, Cerebral Infraction, and Depression with Anxiety disorder, Hypertention, Diabetes Mellitus, Dyslipidemia and Gout for some years.
> As he has Dementia following abrupt onset, stepwise deterioration motor signs and prominent aphasia with significant memory loss, and Anxiety with Depression causing unable to speak coherently. When he is upset and worried, he may not be fit for appearing in a court of Law as his emotions over-ride and stop speaking.
> Hence, I am referring him to IGMH for psychiartric evaluation and futher treatment.
> Kindly note that he lives alone and under care by a friend after his wife and child left him. His friend, Ibrahim Rasheed National ID no. A139036, is taking care of Mr.Ahmed Thaufeeq, National ID no.A010527 for more than three years. Kindly process his documents from IGMH as well, as he may need them for legal reasons metioned above.”

[illegible]

---

[19] ނަންބަރު:171-F4/144/2018/737 (31 [illegible] 2018) [illegible]

[20] [illegible] ނަންބަރު:4474189 (15 [illegible] 2017) [illegible] ނަންބަރު:B3-CR-2/2017/10 [illegible]

Mr Ahmed Thaufeeq, ID A010527, H.Mango House, 58 years, M, is Known to me for some years now, having Vascular Dementia, Cerebral Infraction, Anxiety Disorder, Essential Hypertension, Mixed Hyperlipidaemia, Gout, Recurrent Depressive Disorder, Diabetes Mellitus and today fever and while at clinic accidentally passed urine in the clinic without his notice, later went to toilet and found him after a fall as he could not get up from floor.

As he has worsening dementia, with further deterioration of moto signs of stroke and prominent dysphasia with significant memory loss and unable to speak coherently he may not be fit for appearing in a court of law. This is from last time I saw him more than two years ago.

Hence I have referred him today, at 7:15 pm to Ministry of Gender, Family and Social Services; as he is living alone with domestic issues.

Also refer to IGMH – for tests, Psychiatrist and Physician for further treatment.

Plan: to review him with reports urgently.

Kindly note as he is living alone, he was brought to clinic by one of his tenant in 4th floor, Mr Ahmed Shareef, ID A032452.

Should you need any further information do not hesitate to contact me.

އެހެންކަމުން، އިސްތިއުނާފު [illegible] ހ.މޭންގޯހައުސް، އަޙްމަދު ތައުފީޤު [illegible] އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ [illegible] ނުވެއެވެ. އެހެންކަމުން، މިމައްސަލަ އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ [illegible]

މައްސަލައިގެ [illegible]

35. އަޙްމަދު ތައުފީޤު، ހ. މޭންގޯހައުސް / މާލެ، އާއި އަޙްމަދު ޝަރީފް، [illegible] ގެ ދެމެދު ވެވުނު އެއްބަސްވުން

35.1 މަތީގައި ބަޔާން ކުރެވުނު އެއްބަސްވުމާއި އެއްގޮތަށް އަޙްމަދު ތައުފީޤު ހ.މޭންގޯހައުސްގައި ހަދަން ހުރި 5 ބުރީގެ އިމާރާތުގެ ތެރެއިން 4 ވަނަ ބުރިއާއި 5 ވަނަ ބުރި ނުނިންމާ ކުރުމުގެ

ސަބަބުން އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް އަމަލު ނުކުރިކަމަށް ބުނެ އަޙްމަދު ޝަރީފުގެ ވަކީލުން 13 މާރިޗު 2008 ގައި މަދަނީ ކޯޓަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅިއެވެ. އެމައްސަލަ މަދަނީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 536/MC/2008 ޤަޟިއްޔާއިން ބަލައި ޙުކުމް ކޮށްފައިވަނީ 23 ފެބުރުއަރީ 2009 ގައެވެ. އެޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމުގައިވަނީ؛

> " ބ.އޯދަލީ/ޗޯރިޗްވުސް (މ.ބިރިނގިލީގެ) އަޙްމަދު ޝަރީފުގެ މައްޗަށް، ހ.މެންގޮރައުސް އަޙްމަދު ޝަރީފު ކުރި މުދަލުވެރިއާ، 28 ޖޫން 2007 ގައި ދެފަރާތުގެ ދެމެދު ވެވުނު އެއްބަސްވުމުގައި އަޙްމަދު ވަނީ ބިންކުއްޔަށްދީފައި، އެއްބަސްވުން ބާޠިލްކޮށް އަޙްމަދު ޝަރީފަށް ދީފައި ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ކޮށުމަށް ކުރުމުން، ދަޢުވާކުރުމުން، ދަޢުވާލިބޭ އަޙްމަދު ޝަރީފު އިންކާރުކުރަނީ 28 މެއި 2007 ގައި ވެވުނު އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން އަޙްމަދު ޝަރީފުގެ މައްޗަށް ލާޒިމުކުރާކަމަށް ނުކުރުމުގެ ސަބަބުން މަސައްކަތު ކުރިއަށްވެފައިވާކަމާއި، އެގޮތުން އެއްބަސްވުމުގެ 07 ވަނަ މާއްދާގައި ވާގޮތުން ކުއްޔަށްދިނުމުގެ ބިން ޙަވާލުކުރާ ވެރިޔާ ނިމުމަށް ކަންކަމަށްޓަކައިވާކަމާއި، 28 މެއި 2007 ގައި އެއްބަސްވުމާ ވީ ހ.މެންގޮރައުސް 04 ވަނަ ބުރި އާއި 05 ވަނަ ބުރި ހިންގުމަށްޓަކައި ކުއްޔަށްދޭ ދުއިން -/20,000ރ. (ވިހިހާސް ރުފިޔާ) އަޙްމަދު ޝަރީފު ކޮށްދީފައިވާކަމާއި، 05 ވަނަ ބުރިއާއި 04 ވަނަ ބުރި، އެއްބަސްވުމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ މުއްދަތުގައި ނިމިގެން ހަވާލުކުރުން މައްސަލައެއްނެތްކަން އަޙްމަދު ޝަރީފާއި އަޙްމަދު ޝަރީފާއި ދެމެދު ވެވުނު އެއްބަސްވުން އެނގޭތީ، ހ.މެންގޮރައުސްގައި 05 ބުރިގެ އިމާރާތް ކުރުމަށް އަޙްމަދު ޝަރީފު ކުރި، އަޙްމަދު ޝަރީފާއި ދެމެދު ވެވުނު އެއްބަސްވުން ފުރިހަމަކުރެވިފައިވާކަން ސާބިތުވާތީ، އަޙްމަދު ޝަރީފު އަދާކުރަންޖެހޭ ފައިސާ، ހ.މެންގޮރައުސްގައި އަޙްމަދު ޝަރީފުގެ ބަދަލު ސާބިތުވާތީ، އަޙްމަދު ޝަރީފަށް އެނގޭގޮތަށް ނިންމާފައި އަޙްމަދު ޝަރީފަށް އަންގައި" ޙުކުމް ކޮށްފައެވެ.

35.2. މަތީގައި ބަޔާން ކުރުމުން، މަދަނީ ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމާއިމެދު ހިތްހަމަ ނުޖެހިގެން، ހ.މެންގޮރައުސް އަޙްމަދު ޝަރީފުގެ ވަކީލުން އެޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވަނީ، 20 ޖޫން 2009 ގައެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2009/HC-A/134 ޤަޟިއްޔާ 27 ނޮވެމްބަރު 2011 ގައި ނިންމާ ޙުކުމް ކޮށްފައިވަނީ، މަދަނީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 536/MC/2008 ޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމް ބާޠިލްކޮށް އަންނަނިވި ގޮތަށެވެ؛

"ދެންފަހު، އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގައި ކަންކަން ބަޔާންކުރެވުނު ގޮތަށް ކުރުމާއި، މަދަނީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 536/MC/2008 ޤަޟިއްޔާގައި އެކޯޓުން ކުރައްވާފައިވާ

ބުނެފައި، [illegible] އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ ޚިލާފަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ބުނެފައިވާގޮތުން [illegible] ޝަރީޢަތުގައި [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ [illegible] [illegible]، [illegible] ކޯޓުގެ ނަންބަރު 536/MC/2008 ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] ކަނޑައަޅާފައިވާ [illegible] ޤަބޫލުކުރާތީ،

މައްސަލަ [illegible] އަޙްމަދު ތައުފީޤުގެ [illegible] [illegible]، ސިވިލްކޯޓުން [illegible] 417 [illegible] [illegible] [illegible] – [illegible] / [illegible] އަޙްމަދު ތައުފީޤުގެ [illegible] [illegible] 5 (ފަހެއް) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި 5 (ފަހެއް) [illegible] [illegible]، 28 ޖޫން 2007 ގައި، އަޙްމަދު [illegible] އަޙްމަދު ތައުފީޤުގެ [illegible] [illegible] [illegible]، މިއަދު 27 ނޮވެމްބަރު 2011 އިން ފެށިގެން [illegible] 7 (ހަތެއް) [illegible]، ސިވިލްކޯޓަށް [illegible] [illegible] [illegible] 4 (ހަތަރެއް) ވަނަ [illegible] [illegible] 5 (ފަހެއް) ވަނަ [illegible] ([illegible]) [illegible]، ސިވިލްކޯޓުން އަޙްމަދު [illegible] [illegible] އަޙްމަދު ތައުފީޤު [illegible] [illegible] ބުނެފައިވެއެވެ."

36. އަޙްމަދު ތައުފީޤު ގެ ފަރާތުން އަޙްމަދު ޝަރީފާގެ މައްޗަށް 2012 ވަނަ އަހަރު ހުށަހެޅި ދަޢުވާ:

ޤަޟިއްޔާ 1007/Cv-C/2012:

36.1. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނިންމުން: 2009/HC-A/134 ޤަޟިއްޔާ ނިންމަވާފައިވަނީ، [illegible]، ސިވިލްކޯޓުން އަޙްމަދު ތައުފީޤުގެ ފަރާތުން އަޙްމަދު ޝަރީފާގެ މައްޗަށް 2012 ވަނަ އަހަރު މައްސަލައެއް ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުއްވި. މިމައްސަލައިގައި، ސިވިލްކޯޓުން އަޙްމަދު ޝަރީފާގެ ފަރާތުން ޤާނޫނީ ވަކީލެއްގެ ޚިދުމަތުގައި މަސައްކަތް [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible]، [illegible] 06 [illegible] 2015 ގައި [illegible] [illegible] [illegible] އަޙްމަދު ޝަރީފާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]؛

"[illegible]، [illegible]/ [illegible] އަޙްމަދު ތައުފީޤުގެ މައްޗަށް ސިވިލްކޯޓުން އަޙްމަދު ޝަރީފާގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] ސިވިލްކޯޓުން އަޙްމަދު ޝަރީފާ އާއި [illegible] [illegible] [illegible] B2-CR-1/2015/1235 (02 [illegible] 2015) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 29 ވަނަ [illegible] (ށ) ގެ 01 ވަނަ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބުނެފައިވެއެވެ."

37. އަޙްމަދު ޢައްފާފުގެ ފަރާތުން އަޙްމަދު ރަޝީދުގެ މައްޗަށް 2012 ވަނަ އަހަރު ހުށަހެޅި ނަންބަރު:1324/Cv-C/2012 ދަޢުވާ:

37.1. ސިވިލްކޯޓަށް، އަޙްމަދު ޢައްފާފުގެ ފަރާތުން، [illegible] އަޙްމަދު ރަޝީދުގެ މައްޗަށް އެއްބަސްވުމާމެދު ޚިލާފު އުފެދިގެން 2012 ވަނަ އަހަރު ދެވަނަ ފަހަރަށް ސިވިލް ކޯޓަށް މައްސަލަ ހުށަހެޅިއެވެ. މިމައްސަލައިގައިވެސް، އަޙްމަދު ޢައްފާފުގެ ފަރާތުން ވަކީލުންގެ ގޮތުގައި މަސައްކަތް ކުރީ، ހުށަހަޅުން [illegible] އެގޮތް އެއް ގޮތުގައި، [illegible] ޝާހިދު [illegible]. ނަމަވެސް [illegible] ވަކީލުގެ ފަރާތުން އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި މަސައްކަތް ނުކުރުމާ ކަމަށް [illegible]، 10 ޖަނަވަރީ 2016 ގައި، އަޙްމަދު ޢައްފާފުގެ ފަރާތުން މައްސަލަ ބާތިލު ކުރުމަށްއެދި ސިވިލް ކޯޓަށް ފޮނުވި ސިޓީއަކާއި ގުޅިގެން، 13 ޖަނަވަރީ 2016 ގައި އެމައްސަލަ ބާތިލު ކޮށް ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމިއެވެ. އެޤަޟިއްޔާގެ ޙުކުމުގައިވަނީ؛

> "ދަންނަވާ، [illegible] އަޙްމަދު ރަޝީދު މައްޗަށް ސިވިލްކޯޓަށް / [illegible] އަޙްމަދު ޢައްފާފުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅުއްވި މައްސަލަ ކުރިއަށް ގެންދަން ބޭނުން ނުވާކަމަށް ބަޔާންކޮށް މި މައްސަލަ ބާތިލުކޮށްދެއްވުން އެދި އަޙްމަދު ޢައްފާފު 10 ޖަނަވަރީ 2016 ގެ ތާރީޚުގައި ސިޓީއަކުން މިކޯޓަށް އެދިފައިވާތީ، އެ ދަޢުވާގެ ވަކިން މި މައްސަލައިގެ ދަޢުވާ [illegible] ބާތިލުކޮށް، މިމައްސަލަ [illegible]."

38. އަޙްމަދު ޢައްފާފުގެ ފަރާތުން އަޙްމަދު ރަޝީދުގެ މައްޗަށް 2015 ވަނަ އަހަރު ހުށަހެޅި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:1604/Cv-C/2015 ދަޢުވާ:

38.1. ސިވިލްކޯޓަށް އަޙްމަދު ޢައްފާފުގެ ފަރާތުން، އަޙްމަދު ރަޝީދުގެ މައްޗަށް 2015 ވަނަ އަހަރު ހުށަހެޅި، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 1604/Cv-C/2015 ދަޢުވާއާއި، އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 754/Cv-C/2018 ދަޢުވާގައި [illegible] ކަން [illegible] ގުޅިފައިވާ މައްސަލައެވެ. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:

1604/Cv-C/2015 ޤަޟިއްޔާގައި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] އާއި
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

38.2. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:
1604/Cv-C/2015 ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] [illegible]؛

> "ދެންފަހެ، އިސްވެ ފާހަގަ ކުރެވުނު [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]،
> [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]/[illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] /
> [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މަދަނީ ކޯޓުގެ
> ނަންބަރު:536/MC/2008 ޤަޟިއްޔާއިން [illegible]/[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
> [illegible] /[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ
> ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2009/HC-A/134 ޤަޟިއްޔާއިން މަދަނީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު
> 536/MC/2008 ޤަޟިއްޔާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
> [illegible]، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/SC-SJ/03 ކޯޓު އަމުރާއި،
> ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/305 ޤަޟިއްޔާގައި [illegible]
> [illegible] [illegible] [illegible]، މި [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު
> 2009/HC-A/134 ޤަޟިއްޔާއާއި، މަދަނީ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 536/MC/2008 ޤަޟިއްޔާގައި
> [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] / [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
> [illegible]، "[illegible]" (res judicata) ގެ [illegible] [illegible] [illegible]، މި
> [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible]
> [illegible] [illegible]."

38.3. [illegible] [illegible] [illegible] އާއި [illegible]، [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 05 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ދުސްތޫރީގޮތުގެ މަޤާމާ ރަނގަޅަށް ސިފައެއް ކޯޓުން ބައްލަވާލަ ނިންމަވާފައިވާ ކަމަށްތަކަށްދާނެތީ ތަނުގެ ނިޒާމުގައި ކަނޑައަޅައިދެއްވެ.

39. މިސާލުތަކުން، ސިވިލްކޯޓުން، އަހުމަދު ޢަލީފުޅު ފަރާތުން މަސައްކަތު ކޮންޓްރެކްޓް ފަރާތްތަކުން، ފަރާތުން މަސައްކަތުގެ އަގު ބޭނުމާއި އިޤްރާރުތަކާއި ސިވިލްކޯޓުން އަހުމަދު ޢަލީފުޅު ދެމުނު ވަނަވާ އެއްބަސްވުންތަކާއި ދަރުން ލިބިދޭ ޙައްޤުތައް ކަމުގެ މަސައްކަތްގެ ސިވިލް ކޯޓުން ހުށަހެޅި ގޮތް ދިޔައެވެ.

40. ޢުމަރު ޒާހިރު އަބްދުއްސައްތާރުގެ ފަރާތުން ސިވިލްކޯޓަށް އަހުމަދު ޢަލީފުޅުގެ މައްޗަށް 03 ޑިސެމްބަރު 2017 ގައި ހުށަހެޅި ނަންބަރު: 2054/Cv-C/2017 ދަޢުވާއާ:

40.1. މިމައްސަލާގައި، އަހުމަދު ޢަލީފުޅު ގެ ވަކީލުން އަހުމަދު ރަޝީދުގެ މައްޗަށް 2012 ވަނަ އަހަރު ހުށަހެޅި ނަންބަރު: 1007/Cv-C/2012 ދަޢުވާގައި ޢުމަރު ޒާހިރު އަބްދުއްސައްތާރުގެ ފަރާތުން ކޮންޓްރެކްޓް ވާރިސް މަސައްކަތުގެ އަގު ހޯދުމަށް ހުށަހެޅި ދަޢުވާއެކެވެ. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 1007/Cv-C/2012 ދަޢުވާއާ އެކީގައި ޝަރީޢަތް ކުރައްވައި، ދައުލަތާ ކުރި ޢަމަލު ކޯޓުން ބަލަހައްޓައި ނިންމަވާފައި އެވަނީ. 16 އޮކްޓޫބަރު 2018 ގައި ސިވިލް ކޯޓުން ބަޔާންކުރެވި ދަޢުވާއާ ނިސްބަތާ ޝަރީޢަތް ޙުކުމުގައިވަނީ؛

> "ދަޢުވާ، ބަޔާންކުރި ކަންކަން އެގޮތުގައި ސާބިތުވެ، ދަޢުވާނަންބަރު 5378/އޯޑް ޢުމަރު ޒާހިރު އަބްދުއްސައްތާރުގެ ފަރާތުން ސިވިލްކޯޓުގައި /އޯޑް އަހުމަދު ޢަލީފުޅުގެ މައްޗަށް ދައުވާކުރި ހުށަހަޅައިފައިވާ މިމައްސަލާގައި، ދައުވާކުރި ފަރާތުން ބަޔާންކުރިވާ ފަރާތް، ދައުވާގެ ދެފަރާތުގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ 7 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން އެ އެއްބަސްވުމުގެ 1 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ -/260,000ރ. (ދެލައްކަ ފަސްދޮޅަސްހާސް ރުފިޔާ) ދައުވާލިބޭ ފަރާތުން ދައުވާކުރި ފަރާތަށް އަދާކުރަންޖެހޭ ކަމަށްވާއިރު، މިވަނީ ދިނުމަށްޓަކައި ސާބިތުވާގޮތަށް ކަނޑައަޅައި، ދައުވާކުރި ފަރާތުން ދައުވާކުރި ފަރާތަށް ދިނުމަށްވާ ވަނީ 16 އޮކްޓޫބަރު 2018 އިން ފެށިގެން 30 (ތިރީސް) ދުވަހުގެ ތެރޭގައި މިފައިސާ ސިވިލް ކޯޓަށް ދައްކައި، މިދެރަނީ ދެއްކުމާއެކު ދައުވާކުރި ސިވިލްކޯޓުގައި / އޯޑް އަހުމަދު ޢަލީފުޅުއަށް އަރުވައި، މިމައްސަލައިން ބަރީއަތްކުރީމެވެ."

40.2 ޢަބްދުލް ޢަޒީޒުގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2054/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ ހުއްދައަށްއެދި [illegible] [illegible] [illegible] ދޫކޮށްފައިވާ [illegible] ލިޔުމަކާއިއެކު 26 އޮގަސްޓު 2019 ގައި ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅައިފައެވެ. ނަމަވެސް އެކަށީގެންވާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ހުށަހަޅާފައި ނުވާތީ، އެޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ ހުއްދަ ހައިކޯޓުން ދީފައެއް ނުވެއެވެ. އެހެންކަމުން، ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2054/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި ސާބިތުވެފައިވާ -/260,000ރ. (ދުއިސައްތަ ފަސްދޮޅަސް ހާސް ރުފިޔާ) އަދި ރ.[illegible] އަބްދުލް ޢަޒީޒަށް ދައްކަން [illegible] ދަރަނިވެރިކަން [illegible] [illegible]

41. [illegible] [illegible] [illegible] ފަރާތުން ރ.[illegible] އަބްދުލް ޢަޒީޒުގެ މައްޗަށް 03 އޮގަސްޓު 2017 ގައި ހުށަހެޅި ނަންބަރު: 2053/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާ:

41.1 މިޤަޟިއްޔާއަކީ، އަބްދުލް ޢަޒީޒު ގެ ފަރާތުން އަބްދުލް ލަޠީފުގެ މައްޗަށް 2012 ވަނަ އަހަރު ހުށަހެޅި ނަންބަރު: 1324/Cv-C/2012 ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] [illegible] [illegible] ފަރާތުން ކޮށްދިން [illegible] މަސައްކަތުގެ އަގު ހޯދުމަށް ހުށަހެޅި ދަޢުވާއެކެވެ. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 1324/Cv-C/2012 ޤަޟިއްޔާ އެކޯޓުން [illegible] ކަނޑައެޅިފައިވަނީ، 13 ޖަނަވަރީ 2016 ގައެވެ. މިޤަޟިއްޔާގައި ކުރި [illegible] މަސައްކަތުގެ [illegible] ނަގައިދިނުމަށް 25 ޖުލައި 2018 ގައި ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2053/Cv-C/2017 އެޤަޟިއްޔާއިން ހުކުމްކޮށް ކަނޑައަޅައިފައެވެ. އެ ހުކުމުގައި ވަނީ؛

> "[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 5378/[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (ދ.އ.ކ. ނަންބަރު A046312)ގެ ފަރާތުން ރ.[illegible] /[illegible] އަބްދުލް ޢަޒީޒު (ދ.އ.ކ. ނަންބަރު A010527)ގެ މައްޗަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މި ދަޢުވާގައިވާ -/100,000 ރ. (އެއްލައްކަ ރުފިޔާ) އަދި އަބްދުލް ޢަޒީޒުގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] އަށް ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާއެއްކަން ސާބިތުވާ އަދި [illegible] [illegible] ޤާނޫނީގޮތުގައި ކަނޑައަޅައި، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

(25 ޖުލައި 2018މ.) ދުވަހުން ފެށިގެން 06 (ހައެއް) މަސް ދުވަހުގެ މުއްދަތުގައި ސިވިލް ކޯޓަށް ދައްކާ ގޮތަށްކަނޑައަޅައި [illegible] ހ.[illegible]/[illegible] އަހުމަދު ޝަރީފް (އައިޑީކާޑު ނަންބަރުA010527) އަށް އަންގައި ޙުކުމްކުރެވިފައެވެ."

41.2 އަހުމަދު ޝަރީފްގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2053/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ ހުއްދައަށްއެދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 26 އޮގަސްޓް 2019 ގައި ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅައިފައެވެ. ނަމަވެސް އެކަށީގެންވާ [illegible] [illegible] ހުށަހަޅާފައި ނުވާތީ، އެމައްސަލާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމުގެ ހުއްދަ ހައިކޯޓުން ދީފައެއް ނުވެއެވެ. އެހެންކަމުން، ސިވިލްކޯޓުގެ ނަންބަރު: 2053/Cv-C/2017 ޤަޟިއްޔާގައި ސާބިތުވެފައިވާ -/100,000ރ. (އެއްލައްކަ ރުފިޔާ) އަކީ ހ.[illegible] އަހުމަދު ޝަރީފް ދައްކަން އޮތް ދަރަނިއަކަށް ވެގެން ދިޔައެވެ.

42. ގަސްހިލް ވޯކްޝޮޕް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ހ.[illegible] އަހުމަދު ޝަރީފްގެ މައްޗަށް ހުށަހެޅި ނަންބަރު: 261/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާ:

42.1 މިއީ ގަސްހިލް ވޯކްޝޮޕްގެ ފަރާތުން އަހުމަދު ޝަރީފްގެ މައްޗަށް އެއްބަސްވުމާއި ޚިލާފަށް އަދަދު ކޮށްދިނުން އެދި ހުށަހެޅި ދަޢުވާ މައްސަލައެވެ. މިމައްސަލަ ނިންމާފައިވަނީ ގަސްހިލް ވޯކްޝޮޕްގެ ފަރާތުން ކޯޓަށް ހާޒިރުނުވުމުން 29 ޖަނަވަރީ 2018 ގައި މައްސަލަ ޚާރިޖުކޮށްފައެވެ. އެމައްސަލައިގެ ޙުކުމުގައި އޮތީ؛

"[illegible]، ހ.[illegible]/[illegible] އަހުމަދު ޝަރީފް (އައިޑީކާޑު ނަންބަރު A010527)ގެ މައްޗަށް ގަސް ހިލް ވޯކްޝޮޕް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް (ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު:C-0792/2014)ން ހުށަހަޅާފައިވާ މިމައްސަލަ ނިންމުމަށްޓަކައި، 29 ޖަނަވަރީ 2018 ވަނަ ދުވަހުގެ 11:10 އަށް ދަޢުވަތުކޮށް ގަސް ހިލް ވޯކްޝޮޕް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް ހާޒިރުވުމަށް ފޮނުވުނު މިކޯޓުގެ ނަންބަރު:B1-CR 3/2008/652 "ކޯޓަށް ހާޒިރުވުމުގެ އަމުރު" އާއި [illegible]، [illegible] [illegible]، ގަސް ހިލް ވޯކްޝޮޕް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ކޯޓަށް [illegible]، ހާޒިރުނުވުމުގައި އަމަލުކުރާނެގޮތުގެ ގަވާއިދުގައި [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލައިގެ [illegible]، "ކޯޓަށް މީހުން ހާޒިރުނުވުމުގައި އަމަލުކުރާނެގޮތުގެ ގަވާއިދު"ގެ 29 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ 01 ވަނަ ނަންބަރުގެ ދަށުން

ވަޞިއްޔަތުގެ ގޮތް ބޭނުންކުރުމުން މިވަޞިއްޔަތު ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ނުވާނަމަ ކަސަރުކަމަ ބުނެވޭ ކަންނޫނެވެ."

43. ގަސްދިއާ ގާޑިޔަންސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ސ.ފުނާގަރަހުސް އަބްދުލް ޢަޒީޒުގެ ވަޞިއްޔަތް

19 ޑިސެމްބަރު 2018 ގައި ހުށަހެޅި ނަންބަރު: 754/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާ:

43.1. މިއީ ގަސްދިއާ ގާޑިޔަންސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ސ.ފުނާގަރަހުސް، އަބްދުލް ޢަޒީޒުގެ ވަޞިއްޔަތް އިސްބާތުކޮށްދިނުމަށް އެދި ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ދަޢުވާ ވަޞިއްޔަތެވެ. މިވަޞިއްޔަތަ ނިންމާފައިވަނީ ގަސްދިއާ ގާޑިޔަންސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން އެދިފައިވާ ގޮތަށް 31 ޑިސެމްބަރު 2018 ގައެވެ. އެވަޞިއްޔަތުގެ ބުނެފައި އޮތީ؛

> "ފުރަތަމަ، ބަލިވެރިޔާ ކަންކަން އެހެން ހުރިހާ، ސ.ފުނާގަރަހުސް / ފޮނި، އަބްދުލް ޢަޒީޒުއީ ގަސްދިއާ ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ދެމެދު 27 އޮގަސްޓު 2015 ގައި ވެވުނު އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ލިބިދޭ ކަންކަން، އެއްބަސްވުމާ އަދާކުރުމުގެ ހުރިހާ ޙައްޤުތަކާއި، ސ.ފުނާގަރަހުސް / ފޮނި، އަބްދުލް ޢަޒީޒުއަށް އޮތްގޮތަށް، ބުނެވޭ ކަންނޫނެވެ."

43.2. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 754/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާ ސ.ފުނާގަރަހުސް އަބްދުލް ޢަޒީޒުގެ ވަރިސުން އިސްތިޢުނާފު ކުރުމުގެ ހުކުމަކަށްފަހު 18 އޮގަސްޓް 2019 ގައި ހުކުމްކޮށްފައެވެ. އަބްދުލް ޢަޒީޒުގެ ވަރިސުން، ހުކުމަކަށް އެދި ހުށަހެޅުމުގެ ގޮތުން ޤާނޫނީ ގޮތުން، އަބްދުލް ޢަޒީޒުގެ ދަރިން ބަޔާންކުރި ކަންތައްތަކެއް ޤާނޫނީ ގޮތުން ދިމާވާކަމަށް ބަލައިގަނެވެ. އެހެންކަމުން، ކުރިން ބަޔާން ކުރި އެވަނީ ޤަޟިއްޔާގެ ބައިވެރިން ހުށަހެޅި ދިމާވާ ކަންތައް. ނަމަވެސް، އޭގެތެރެއިން ގަސްދިއާ ގާޑިޔަންސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ދަޢުވާގެ ނަންބަރު ޖަވާބު ދީފައިވާ، އަބްދުލް ޢަޒީޒުގެ ވަރިސުން، އަސާސީ ޤާނޫނުގެ ނަންބަރު:

4474189 (15 ޑިސެމްބަރު 2017) ގެ މުއްދަތު ހުރި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:

B3-CR-2/2017/10 ކޯޓަށް ހުށަހަޅަމުންދާ މުއްދަތު ގޮތް ހުށަހެޅިފައެވެ. އަދި

[illegible] [illegible] ހުށަހަޅާފައިވާ [illegible] [illegible] 2017 ވަނަ އަހަރު ދޫކޮށްފައިވާ

ލިޔުންވެސް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ.

44.[illegible] ކުރެވިފައިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު:754/Cv-C/2018 ގަޟިއްޔާގައި [illegible] [illegible] "[illegible] [illegible]:

44.1 [illegible] ބަޔާން ކުރެވުނު އެއްބަސްވުމުގައި "[illegible] [illegible]" [illegible] ދަށުގައި

ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ؛

" [illegible] [illegible] (ފަހެއް) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 28 [illegible] 2007 ގައި [illegible] "[illegible] [illegible] [illegible]" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]"

44.2 [illegible] ބަޔާން ކުރެވުނު [illegible] [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާން

ކޮށްފައިވަނީ؛

" [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (ފަހެއް) 05 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 05 (ފަހެއް) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]."

44.3 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޮށްފައިވަނީ [illegible]

އެއްބަސްވުމުގެ 3 އަދި 4 ވަނަ މާއްދާގައެވެ. އެމާއްދާތަކުގައި ބަޔާން ކޮށްފައިވަނީ؛

" [3] މިއެއްބަސްވުމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 24 (ސައުވީސް) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ވާނެއެވެ. [4] މިއެއްބަސްވުމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 24(ސައުވީސް)

ގަވާއިދުގެ ދަށުގައި އެއްވާންޖެހޭ އެންމެ ދިގުމުއްދަތު (ޑިރެކްޓަރުން އަދި ވަކީލު) ގަސްޓިރާ ހޯލްޑިންގްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ބަޔާން ނިސްބަތްވާ ފައިސާ ތަކެތީގައި ދަރަޖައިން ސަރަހައްދު ޖާގަ އިތުރަށް ހިފެހެއްޓޭ ކަމަށް ދަރަޖައިން ޕަބްލިކް ޢަމަލުކުރާ 05 (ފަހެއް) އަހަރު ދަރަޖަގެ ކާރުގެ ޤަވާޢިދުން ދަރަޖަކަން 5% (ފަހެއް ޕަސެންޓު) ފައިސާ (ކާރުގެ) އިތުރަށް ދިނުމަށް ކުރައްވާނެ ފަރާތުން އެއްބަސްވެއެވެ."

44.4 މީގައި ބާރުން ކުރުވުން އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ބަޔާން ކުރުވުން މައްސަލައަކީ، ގަސްޓިރާ ހޯލްޑިންގްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ހުށަހެޅި ބަޔާނުން އެނގޭ ގޮތުގައި، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 1604/Cv-C/2015 ޤަޟިއްޔާއެވެ. އެ ޤަޟިއްޔާ ނިމިގެންދިޔައިރު، ދަޢުވާލިބޭފަރާތުގެ އިސްތިއުނާފު ބަލާފައި، އެހެންނަމަވެސް ކުރިއަށް ގެންދާ ތަފާސް ނިންމަވާ ކަމަށްވަނީ ހުކުމެވެ. އަދި ދަޢުވާކުރާ، އިސްތިޢުނާފު ކުރި ފައިސާ ބަރާބަރު ކުރާނެ ދަރަޖަ ހުކުމުން، އެ ޤަޟިއްޔާގައި ގަސްޓިރާ ހޯލްޑިންގްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފައިސާ ކުރި މަސައްކަތުގެ ނަތީޖާއެއްގެ ހުކުމަށް، ރިޕޮރޓަރާ، އަހަރުގެ ތަފާސް ގޮތް ބަރާބަރު ތަފާސް ނަމަވެސް ހެދިޔަ 28 މޭ 2007 ގައި ލިޔަފާ އެއްބަސްވުން ނިމުނަށް ނުވެ، ގަސްޓިރާ ހޯލްޑިންގްސް ޕްރައިވެޓް ކުރެވިފައިނުވާ ރިޕޯޓަރު ބަރާބަރު ތަފާސް ގެ ބާރުގެ ފަރާތް ބައިގަ ނިސްބަތް ސަބަބުން ކަމަށް ނިންމަވާފައެވެ. ސަބަބަކީ، ރިޕޮރޓަރު ބަރާބަރު ތަފާސް ބައި ގަސްޓިރާ ހޯލްޑިންގްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ތަފާސް ލިޔަފާ އެއްބަސްވުމުގެ ފަރާތް، 24 ގަވާއިދުގެ ދަށުގައި، ބެހި ފަރާތް ގަސްޓިރާ ހޯލްޑިންގްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްއާ ބާރު ކުރެވުނީ، ރިޕޮރޓަރު، ބަރާބަރު ތަފާސް ބައި ސެކިއުރިޓީ ފޯރުކޮށްދޭ ބަރާބަރު ފަރާތް 28 މޭ 2007 ގައި ލިޔަފާ އެއްބަސްވުން ބޭނުން ކުރުމަށް ނަގަހަ ނިމުނަކަން ގަބޫލު ސިވިލް ކޯޓުން ހުކުމާ މައްސަލައިގައި، އެހެން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 1604/Cv-C/2015 ޤަޟިއްޔާގައި އެ އެއްބަސްވުން ބޭނުން ކުރި ނަގަހަ ނިމުނަކަންގަބޫލު، ބަރާބަރު ތަފާސް ބާރުގެ ފަރާތް

ވިލާރާތް ހައްދުވުނުނުވޭ. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: 1604/Cv-C/2015 ޤަޟިއްޔާއިން، ސ.ލަންގަރަސް، އަންހެނުން ޙަވާލުވި އާއި ސ.އިދުރުސް، ޔުނިޓީ ކޮމްޕެނީ އަންހެނުން ވަކިބެހޭ ދެމެދު 28 މެއި 2007 ގައިވެރިވާ އެއްބަސްވުން ބާތިލު ކުރުމަށް ނުވަތަ ނިމުމަކަށް ގެނައުމަށް ކުރި މަސައްކަތުން އެކަން ކުރުވައިގެ ނުވާނަމަ، ސ.ލަންގަރަސް އަންހެނުން ޙަވާލުވި އާއި ގަސްރީޓާ ކޮންޓްރެކްޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާ ދެމެދު ވެވިފައިވާ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން، ހަވާލު ކުރުން ހަމަވެ އަނބުރާ ހުށަހެޅުމުގެ ސަބަބުން ކަމަށް ކޮށްފައި.

44.5 މީގެ އިތުރުން، ގަސްރީޓާ ކޮންޓްރެކްޓް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި ސ.ލަންގަރަސް އަންހެނުން ޙަވާލުވި އާއި ދެމެދު ވެވިފައިވާ އެއްބަސްވުމަކީ، މިގޮތަށް ޕްރޮފިޓްޝެއަރިންގައި ފާއިދާ މަސައްކަތް ކުރިއުނުމުގެ ލިބޭނެ އެއްބަސްވުމެއްތޯ؟ އަދި ފާއިދާ މަސައްކަތުގެ ދި ނުގުލާއި ބާގު ގޮތުން އަޅާ ކުރުމަށް އުނުވަސްކަތު އަކަރައްކާރިދާ ގަވާއިދު ހަކާގެ އަދިގައި އުފުރު ގޮތުން ފާއިދާ މަސައްކަތުގެ ދި ނުގުލުން އެއްބަސްވުމުގެ ކުރި ދުރުތޯ؟ އަދި މިފަދަ އެއްޗެއް އެއްބަސްވުމަކީ، ފާއިދާ މަސައްކަތުގެ އަދި ނުގުލުން ކުރުން އެއްބަސްވުމެއްތޯ؟ ނުވަތަ ކުރިގެ އެއްބަސްވުމެއްތޯ؟ މިއީ ސަބަބުތަކުން މިމައްސަލައިގެ މައްސަލައިގައި ބަލަންޖެހޭ ސުވާލެއް މައްސަލައިގެ މައްސަލަތަކުގެ ގޮތުން ބެލުން ކުރެވޭނެ.

44.6 ހަމައެހެންމެ، މިބާވަތުގެ އެއްބަސްވުންތަކުގައި، ފާއިދާ މަސައްކަތް ކުރުން ހަވާލުކުރުމުގެ ހައިސިއްޔަތުން، ފާއިދާ ސަރުކާރުން ކުރާ ގޮތުގެ އެއްބަސްވުމަށް ހުރިހާ ނިޔާއަށްގެ ގޮތުން، އަންހެނުން ޙަވާލުވި ސިއްރު ހިއްސާ ޝަރީޢަތް ކުރުމުގެ ކަނޑައެޅިފައި އިންޓެލެކްޗުއަލް ހަކާ ދިނުމުގެ ކުރިން ބަލާނެ ކަން ދ.ނ. ދާއިރާއިން ވިޔަފާރި އަޅާލާ، އެހެން ހާލަތްތަކުގައި ކުރުން ވިޔަފާރި ފާއިދާ ވަކިކުރުމުގެ އިންސާފުވެރި ގޮތެއް ހޯދުމަށް ބަލާނެ ހަމަތައް ކުރިއަށް ގެންގޮސް މިމައްސަލައިގެ ބެހުން ބަލަންޖެހޭ ކަމަށް ހުރިހާ ވިޔަފާރިއަށް ދެކޭން ފާހަގަ ކުރެވޭ އެއްގައި ބެލެވެއެވެ.

ބަޔާންވެފައި ކަންކަން އެނގެން ހުރުމުން، މިމައްސަލައަކީ، މައުޟޫޢީ ގޮތުން ހައިކޯޓުން ފައިޞަލާކޮށް ބަލަންޖެހޭ ޤާނޫނީ ނުކުތާތަކެއް ހުރި މައްސަލައެއް ކަމަށް އަހުރެންނަށް ބުރަވެވޭތީ، މިމައްސަލައިގެ މައުޟޫޢައި ކުރިއަށް ދާންޖެހޭ ކަމަށް އަހުރެންނަށް ބުރަވެއެވެ.

- **ޙުކުމް:**

ދެންފަހު، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ކަންކަން އެގޮތަށް ހުރުމުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 754/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވާ މި މައްސަލައިގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].